І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 123. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЛИПНЯ (JULY) 1964 No. 123. VOL. LXXI.

ПАЛАТА СХВАЛИЛА ЗАПРОПОНОВАНУ ПРЕЗИДЕНТОМ ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 1-го липня більшістю 208 до 198-ох голосів ків признала допомогу закордонним заприязненим державам в сумі $3,300,000,000, тільки на $200 мільйонів менше, як вимагав президент Джансон. Цей законопроєкт пересилають до Сенату на схвалення. Президент Джансон, довідавшися в Білому Домі про голосування в Палаті, сказав, що конґресмени діяли у власному і в найкращому інтересі всього вільного світу, коли голосували за признання допомоги закордонним союзникам ЗДА. Президент ґратулював тим конґресменам, які в останній хвилі відкинули внесок республіканців, щоб запропоновану урядом суму на допомогу закордонові зменшити на $447,800,000. Це голосування було поразкою демократичного конґресмена з Луізіяни Отта Пессмена, який очолює Підкомісію Видатків, і який, не можучи діяти в Підкомісії, плянував поборювати висоту запропонованої Президентом суми в повній Палаті. Пессмен пропонував відіслати законопроєкт назад до Комісії, але більшість Палати відкинула цю пропозицію. Проти голосували 185 демократів та 23 республіканці, а за зменшення — 55 демократів і 143 республіканці. Треба пригадати, що раніше Палата признала на допомогу закордонові повну суму, якої вимагав Президент — $3.5 більйона. 1-го липня Палата ухвалила вже ту суму, що її може видати уряд, і при цій нагоді зменшила допомогу закордонові на $200 мільйонів. Кожний закон, який передбачає грошові витрати, Палати Конґресу ухвалюють подвійно: спершу висоту суми, до якої можуть доходити видатки на дану ціль, а пізніше суму, що може бути вповні видаткована. Цей законопроєкт мусить перейти довгі дебати в Сенаті, який почав тепер свою працю щойно над висотою суми, до якої можуть доходити витрати на допомогу закордонові. В Палаті Репрезентантів були завзяті дебати над цією справою, бо є численні противники того, щоб ЗДА ще й тепер, майже 20 років після закінчення війни, допомагали чужинним державам. Представники уряду державний секретар Раск та секретар оборони МекНамара кілька разів виступали в Палатних Комісіях та обороняли урядовий проєкт, кажучи, що витрачені гроші на допомогу закордонові — це те саме, що видані фонди на оборону ЗДА. Противники допомоги закордонові вказують і на те, що деколи недоцільно використовується фонди з американської допомоги. Конґресмен Пессмен завзято виступав проти висоти суми в урядовому проєкті і в гарячці дискусії сказав був навіть, що президент Джансон не розуміє проблеми допомоги закордонові. Але Президент переміг, бо Палата схвалила поважну суму на допомогу закордонові.

Сенат схвалив харчову допомогу для поліпшення дієти найбідніших

Вашингтон. — Сенат 1-го липня ухвалив постійну харчову допомогу тим, що потребують поліпшити свою дієту. Допомогу видаватимуть окремими харчовими марками, які можна буде вимінювати у призначених крамницях на різнородні харчі, крім тютюнових виробів, алькоголевих напоїв та імпортованих м'ясних виробів. Ця допомога одночасно зменшуватиме харчові запаси, які зберігаються в урядових магазинах. Від 1961 року цю допомогу здійснювали на пробній базі, і вона річно становила коло 50,000,000 дол. Досі цю допомогу діставали коло 392,000 осіб. В цьому фінансовому році який зачався 1-го липня 1964, мають видати цієї харчової допомоги марками на суму 75,000,000 дол.; у фінансовому році 1966 — 100,000,000 дол., а в році, що закінчиться 30-го червня 1967 — $200,000,000. Пізніше Конґрес має щороку визначати висоту допомоги, яка має поліпшувати харчування тих, що не мають своїх засобів на те, щоб щоденно споживати потрібне число кальорій.

Автомобільні робітники почали переговори про продовження контракту

Дітройт. — Об'єднані Автомобільні Робітники та Корпорація Дженерал Моторс почали 1-го липня переговори про відновлення контракту про працю, який кінчається 31-го серпня ц. р. Обидві сторони заявили, що вони хотіли б прийти до порозуміння без страйку, в дусі доброї традиції в автомобільному промислі. Але цього року випадають президентські вибори, і тому, можливо, це може загострити тон переговорів. Голова Об'єднаних Автомобільних Робітників Волтер Рутер заявив, що це „буде довге і важке літо переговорів", але він висловив надію, що таки переможе ідея добровільного порозуміння і прийде до заключення нового договору без урядового вмішування. Віце - президент корпорації Дженерал Моторс Луїс Дж. Сітон склав подібну заяву, кажучи, що добровільні переговори доведуть до порозуміння між працедавцями й робітниками. В Дженерал Моторс працюють 354,000 робітників, в інших компаніях Форда, Крайслера, Амерікен Моторс — працюють 221,000 робітників. Заключений договір між однією фірмою й робітниками може бути взором для інших фірм та робітничих спілок.

У СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ 4-го ЛИПНЯ

Завтра, в суботу 4-го липня, сповняється точно 188 років з того дня, як З'єднані Колонії Америки проголосили в 1776 році свою незалежність від Англії та стали незалежними й суверенними З'єднаними Державами Америки. „Олд Ґлорі" — „Давня Слава", як називають зоряно-смугастий прапор ЗДА, символізує сьогодні все, що найкраще в житті людини і нації: волю, незалежність та справедливість і добробут для всіх.

Сенатор Діркссн виголосить номінаційну промову у користь Ґолдвотера

Вашингтон. — Сенатор Еверет М. Діркссн заявив, що кандидата на президента від республіканців, сенатора Беррі Ґолдвотера, вже не зупинить ніхто, навіть коли б проти його кандидатури виступив кол. президент Двайт Д. Айзенгавер. Діркссн, сенатор з Іллиной, сказав на пресовій конференції, що „справа вже пішла задалеко" і що він сам виголосить номінаційну промову в користь Ґолдвотера на Республіканській Конвенції. Такий виступ лідера республіканців у Сенаті був ударом по намаганнях Віллияма Скрентона здобути номінацію. Майже одночасно син генерала Двайта Айзенгавера, Джан Айзенгавер, заперечив повідомлення, що його батько підтримуватиме кандидатуру В. Скрентона. Генрі Кебот Ладж, який щойно повернувся з Південного В'єтнаму, де був амбасадором, вестиме і далі кампанію, щоб таки зупинити Ґолдвотера. Багато обсерваторів вважають, що Ґолдвотер буде номінований на кандидата на президента від республіканців. Щоб здобути номінацію, потрібно 665 голосів, а Ґолдвотер має вже 690 голосів. Республіканська Конвенція розпочнеться у Сан Франсіско 13-го липня.

Проф. д-р М. Пап переобраний на голову Асоціяції професорів

Вашингтон. — Між учасниками Шевченківських урочистостей у Вашингтоні було біля сотки українських професорів з американських і канадійських університетів і коледжів. Українсько - Американська Асоціяція Університетських Професорів, яка нараховує 97 членів, використала цю нагоду і відбула свої четверті звичайні загальні збори в п'ятницю, 26-го червня ц.р. у вечірніх годинах у приміщеннях Української Католицької Духовної Семінарії. Зборами проводила президія на чолі з д-ром Михайлом Овчинником як головою, д-ром Яром Славутичем як заступником та Віктором Буйняком як секретарем. Крім звітів уступаючої управи вислухано дві доповіді, а саме: д-ра Михайла Папа, звичайного професора політичних наук і директора Інституту східньо - европейських студій Джан Керол Університету на тему: „Цілі і завдання УААУП, також д-ра Яра Славутича на тему: „Українознавчі студії в університетах Західньої Канади. Останню доповідь доповнив Роман Олійник з Монтреальського університету про Українознавчі студії у Східній Канаді. По вичерпній дискусії над звітами і доповідями прийнято рішення про деякі зміни в статуті Асоціяції та обрано нові керівні органи у складі: проф. д-р Михайло Пап — голова, доцент д-р Яр Славутич — перший заступник голови, проф. д-р Михайло Овчинник — другий заступник голови, о. д-р Мелетій Войнар, ЧСВВ надзвичайний професор права Східньої Церкви при Католицькому Університеті Америки — третій заступник голови, та д-р Петро Стерчо надзвичайний професор економічних наук Дрексел Інституту Технології — секретарем. Головою контрольної комісії обрано д-ра Мирослава Мельника, доцента статистики Кент Стейт Університету, а членами д-ра Олександра Вороняка з Католицького Університету та д-ра Теодора Цюцюру, надзвичайного професора політичних наук Ст. Мері Університету.

Нова праця проф. Н. Полонської-Василенко появилася англійською мовою в Лондоні

Лондон. — Союз Українців у Великій Британії видав англійською мовою працю українського історика проф. Наталії Полонської - Василенко п. н. „Україна-Русь і Західня Европа в 10-13 сторіччях". В гарно оформленій і надрукованій на доброму папері книжці, що нараховує 48 сторінок та 16 сторін ілюстрацій, авторка подає стислий огляд української історії в перших сторіччях державности України. В ілюстраційній частині подані добре підібрані фотографії пам'яток українського минулого — старовинні гроші, предмети, саркофаги, церкви й інші архітектурні будівлі, портрети українських князів тощо. Видання попереджене біографією проф. Наталії Полонської-Василенко.

БАГАТОМОВНА ПРИСВЯТА

DEDICATED
TO THE LIBERATION,
FREEDOM AND INDEPENDENCE
OF ALL CAPTIVE NATIONS

THIS MONUMENT OF TARAS SHEVCHENKO, 19TH CENTURY UKRAINIAN POET AND FIGHTER FOR THE INDEPENDENCE OF UKRAINE AND THE FREEDOM OF ALL MANKIND, WHO UNDER FOREIGN RUSSIAN IMPERIALIST TYRANNY AND COLONIAL RULE APPEALED FOR "THE NEW AND RIGHTEOUS LAW OF WASHINGTON," WAS UNVEILED ON JUNE 27, 1964. THIS HISTORIC EVENT COMMEMORATED THE 150TH ANNIVERSARY OF SHEVCHENKO'S BIRTH. THE MEMORIAL WAS AUTHORIZED BY THE 86TH CONGRESS OF THE UNITED STATES OF AMERICA ON AUGUST 31, 1960, AND SIGNED INTO PUBLIC LAW 86-749 BY DWIGHT D. EISENHOWER, THE 34TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA ON SEPTEMBER 13, 1960. THE STATUE WAS ERECTED BY AMERICANS OF UKRAINIAN ANCESTRY AND FRIENDS.

[Text of Inscription on the Shevchenko Monument in Washington, D. C.]

Це є фотознімка (поменшена) напису на другому боці постументу, на якому стоїть пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Цей напис-присвята в українському перекладі звучить: „ПРИСВЯЧЕНИЙ ВИЗВОЛЕННЮ, ВОЛІ І НЕЗАЛЕЖНОСТІ ВСІХ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ. Цей пам'ятник Тараса Шевченка, українського поета 19-го століття та борця за незалежність України і за волю всього людства, який під чужою російською імперіялістичною тиранією та колоніяльним володінням закликав до „нового і праведного закону Вашингтона", був відкритий 27-го червня 1964 року. Цією історичною подією вшановано 150-ліття народження Шевченка. Пам'ятник був дозволений 86-им Конґресом З'єднаних Держав Америки 31-го серпня 1960 року а підписаний як публічний закон 86-749 Двайтом Д. Айзенгавером, 34-им Президентом З'єднаних Держав Америки, 13-го вересня 1960. Статую поставили американці українського роду та їх приятелі".

Австрійське радіо про відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. — Київ мовчить

Відень. — В суботу дня 27-го червня ц.р. о год. 10-ій ввечері (за місцевим часом) австрійське радіо у Відні повідомило, що цього ж дня, при участі близько 60,000 присутніх б. президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер відкрив у Вашингтоні пам'ятник великому українському поетові Тарасові Шевченкові. Повідомлення це доповнило Віденське радіо короткою нотаткою про особу великого Поета, підкреслюючи, що він був борцем за волю України і членом-засновником Кирило-Методіївського Братства, яке виробило було для майбутньої самостійної України проєкт демократичного устрою держави.

Київське радіо ні 27-го червня ні у двох наступних днях не згадало про цей факт, хоч про таку подію, коли там шанують направду Шевченка, мало б було обов'язок повідомити. „Суверенний" Київ жде на дозвіл Москви, щоб міг передати цю вістку. А в Москві певно думають над тим, з яким коментарем її подати.

Роберт Кеннеді відвідав кардинала Вишинського — проти волі Ґомулки

Варшава.— Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді відвідав польського кардинала Стефана Вишинського у Ченстохові, дармащо його попередили, що такі відвідини можуть „погіршити польсько - американські відносини". Комуно-польський уряд — твердять західні обсерватори у Варшаві - був очевидячки дуже невдоволений, що поява Роберта Кеннеді спричинювала раз-у-раз спонтанні вияви симпатій збоку рядових поляків до Америки. Ці комуністичні урядові кола були невдоволені, що Роберт Кеннеді кількакратно виліз на дах автомобілю і виголошував короткі промови про приязнь Америки до польського народу. Кардинал Вишинський тільки винятково погодився прийняти Роберта Кеннеді, бо він принципово відмовляється від возмов з чужинцями, які відвідують Польщу, і тому не захотів зустрітися ані з покійним Джаном Кеннеді, ані його наймолодшим братом, сенатором Едвардом Кеннеді. Прийняття Вишинським Роберта Кеннеді на одногодинну розмову у приявності тільки одного монаха-перекладача, пояснюють загостреними відносинами між Католицькою Церквою у Польщі та комуністичним режимом.

Хрущов знову погрожує Америці

Осльо. — Нікіта Хрущов використав своє перебування з гостиною в Норвегії для того, щоб знову погрожувати З'єдиненим Державам з приводу їх розвідчих летів над Кубою. Хрущов знову вжив старого арґументу, що ті лети не потрібні Америці, бо вона має такі штучні сателіти з прецизійними фотокамерами, які можуть робити всі потрібні світлини. Хрущов заявив, що Сов'єти поспішать Кубі з допомогою як американці вжили б відплатних заходів проти Куби за зістрілення їх літаків над Кубою. Західні коментатори роблять з цього висновок , що Хрущов дав згоду Фіделеві Кастрові на стріляння до американських розвідчих літаків і що таким чином треба сподіватися нової кризи з приводу Куби. У своїх інших заввагах, Хрущов дав виразно зрозуміти, що він бажав би собі, щоб в осінніх американських виборах вийшов переможно президент Джансон. Водночас він натякнув, що до часу виборів нового президента в Америці Совєти не поведуть ніякої важливої нової міжнародної акції. Хрущов перевів повних три години на розмові з норвежською делеґацією.

АМЕРИКА ХОЧЕ МИРУ, НЕ ВИКЛЮЧАЄ ВІЙНИ — ТВЕРДИТЬ РАСК

Вашингтон. — З'єднані Держави прагнуть миру у Південній Азії із збереженням державної незалежности для тамошніх некомуністичних держав і вважають, що цю ціль можна осягнути без поширення війни, — заявив державний секретар Раск на своїй пресовій конференції в минулу середу 1 липня ц. р. Але — тут же додав він — не можна зберегти миру „пристосувавшись до агресії збоку комуністів в Південному В'єтнамі і Ляосі". Державний секретар дбайливо формулював свої відповіді на запити журналістів і, так мовити, балянсував їх з одного боку запевняючи про мирові інтенції американської політики в Південній Азії та про можливість здійснення їх без поширення теперішньої війни в Південному В'єтнамі і Ляосі, з другого боку потверджуючи, що ЗДА не підкоряться тамошній комуністичній агресії і не завернуть з того шляху, на який вступили — активної допомоги тамошнім заатакованим країнам. Миру — сказав він — не можна осягнути „розглядаючись за війною", але водночас „завжди є ризико дальшого розвитку в небезпечній зустрічі з такими подіями". На тій пресовій конференції запитано державного секретаря Раска одверто, чи американська закордонна політика не викликує враження зіґзакуватости та не породжує баламутства в світовій опінії, коли одного дня чути з авторитетних американських джерел „гарячі" заяви, а другого дня „холодні". Державний секретар у відповіді закинув пресі, що вона винувата у таких непорозуміннях, підкреслюючи у своїх звідомленнях про деякі промови і заяви невідповідні місця і таким чином представляючи їх у фальшивому світлі. Як на приклад державний секретар Раск подав минулонедільну промову президента Джансона в Міннеаполісі, де — за твердженням Раска — Президент підкреслив свою відданість справі миру, коли тим часом преса інтерпретувала ту промову, як пересторогу на адресу комуністичного світу, що ЗДА готові „ризикувати війну" в обороні миру. Дін Раск підкреслив, що миру не можна осягнути внаслідку самих тільки воєнних дій, бо для цього треба створення також відповідних політичних і соціяльно - економічних передумов. Тому ЗДА — заявив він — ведуть дипломатичну акцію у користь збереження коаліційного і невтрального уряду Суванни Фуми в Ляосі та дають поважну морально - політичну і економічну допомогу урядові Південного В'єтнаму. Водночас Дін Раск дуже дбайливо виминав усе, що вказувало б на конкретні пляни ЗДА на терені названих країн в найближчому часі.

Комуністи в Ляосі погоджуються на розмови, але далі воюють

Вієнціян.— Польський комуніст Єржи Дудзінський, член тридержавної Невтральної Контрольної Комісії, поїхав до головної кватири комуністичних військ в Ляосі і після того проголосив, що лідер ляоських комуністів, князь Суфановонґ, погоджується на переведення конференції з представниками невтральної і правої течій. Лідером невтральної течії є прем'єр Суванна Фума (двоюрідний брат Суфанувонґа), а лідером правого табору є ген. Фумі Носован. На тій конференції у ролі обсерваторів будуть представники Британії і Совєтського Союзу, як „спонзорів" Женевської конференції про Ляос з 1962 року, та Польщі, Канади й Індії, які є членами згаданої Невтральної Контрольної Комісії. Місце тієї конференції ще не устійнене. Прем'єр Суванна Фума відмовився поїхати до головної кватири комуністичних військ, поки вони не завернуть на позиції, що їх займали в половині травня ц.р. Названий вгорі комуністичний ватажок назвав столиці Камбоджі або Індонезії, формально невтральних, насправді прокомуністичних країн. Суфанувонґ заявив,що він не має нічого проти приявности названих „обсерваторів". Суванна Фума і ЗДА стоять на становищі, що привернення миру і спокою в Ляосі на базі невтральности, незалежности і неподільности держави можливе тільки тоді, коли комуністичне військо заверне на давні позиції.

Член державної верхівки в Альжирі збунтувався і очолив повстання

Альжир. — Полковник Мохаммед Чабані один із 17-ох членів Політичного Бюра керівної і монопольної політичної організації Національний Фронт Визволення, один із 106-ох членів його Центрального Комітету та один з чотирьох членів генерального штабу альжирської армії, збунтувався, втік з Альжиру та очолив повстання в південній частині Альжиру, суміжній з пустинею Сагарою. Полковник Чабані був раніше командантом так званого Четвертого Військового Району під час збройного повстання альжирських арабів проти французької влади. Альжирський уряд виключив полковника негайно з усіх вгорі названих державно-партійних установ та позбавив його його старшинської ранги. Уряд звернувся до старшин і вояків Четвертого Військового Району, щоб вони відмовили послуху названому полковникові та переходили на сторону державного війська, що його вислано проти бунтівників. Про будь-який зудар між ними нічого покищо не кажеться. За причину того роздору подається диктаторський характер влади президента Ахмеда Бен Белли.

В АМЕРИЦІ

● **Головний поштмайстер Джан Гроновскі**, промовляючи в Мілвокі, Висконсин, гостро виступив проти сенатора Беррі Ґолдвотера, кажучи, що він голосував проти громадянського закону, хоч 27 республіканських сенаторів голосували за ухвалення цього закону, а тільки 6 республіканців були проти.

● **Нові досліди** антрополога Колюмбійського університету Ралфа Солецького виявили, що людина почала освоювати собі тварини вже коло 8,900 року перед Христом. Досі гадали, що це сталося на одну тисячу років пізніше. Час освоювання людиною тварин збігається з тим часом, коли вона перейшла від печерного життя до сільського гліборобського життя.

● **В Нюйоркському стейті** 7,664,000 осіб мають дозвіл на їзду автом. В найближчому році один мільйон із них мусить довести тому урядові, що видає дозволи на їзду, що їх зір є достатньо добрий на те, щоб вони могли керувати автом. Численні автоводії дістали ліценції тоді, коли ще не вимагали окремого свідоцтва про зір автоводія.

● **Департамент Торгівлі** стверджує, що в травні цього року гуртовий продаж дійшов до рекордового числа $13,600,000,000, на 3 відсотки більше в порівнянні з квітнем і на 9 відсотків більше, як в травні 1963 року.

У СВІТІ

● **Польський кардинал Стефан Вишинський**, прийнявши на одногодинній авдієнції у Ченстохові, в монастирі біля церкви Святої Марії американського генерального прокуратора Роберта Кеннеді, дозволив також ввійти на терен того манастиря і з'їсти там обід дружині і двоїм дітям Роберта Кеннеді та паням, що їй товаришили. Зрештою, такий привілей мають на терені того манастиря тільки чужинецькі відвідувачі королівського роду.

● **„Московська Правда"** надрукувала велику статтю з нагоди 80-их роковин від дня народження Міхаїла Бородіна, колишнього головного большевицького дорадника в Китаї. Його арештували в 1947 році і відтоді він зник. Військовим дорадником Бородіна був маршал Васілій Блюхер, розстріляний в 1938 році, але регабілітований в 1957 році. Чому аж дотепер большевики зволікали з регабілітацією Бородіна — не відомо.

● **З Політичного Бюра в Альжирі**, яке є прибічним дорадчим органом дійсного диктатора Ахмета Бен Белли, викинули полковника Мохаммеда аЧбані, одного з чотирьох членів генерального штабу альжирської армії. Йому закинули „контрреволюцію" і підготову до військового виступу проти режиму. Полковник Чабані — зник: або арештували його, або він утік.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

В День Незалежности

Відзначувані цього 1964-го року стовісімдесят і восьмі роковини проголошення Декларації Незалежности ЗДА мають і матимуть особливе значення й вагу не тільки для української спільноти в ЗДА й у вільному світі, але і взагалі для українського народу й України. В історії українській ці роковини американської незалежности пов'язані з історичною подією, що відбулася 27 червня 1964 р., на тиждень перед датою 4 липня 1964 року, у столиці ЗДА, Вашингтоні, подією, що нею було урочисте відкриття пам'ятника, воздвигненого на славу й пошану Генія України Тараса Шевченка. Пов'язаність обох дат підкреслена не лише в пропам'ятній грамоті, що має бути вмурована в основу пам'ятника. З великою силою і надхненням увиразнена ця пов'язаність у виголошеній 34-им президентом ЗДА, звитяжним головним командантом альянтських збройних сил під час другої світової війни, Двайтом Д. Айзенгавером промові, увесь зміст й основні думки й ідеї якої побудовані на принципах волі і суверенности, покладених в основу американської Декларації Незалежности.

Нав'язуючи до основної ідеї цієї декларації, що британські колонії на цьому континенті „мають право бути вільною і незалежною державою" і що воля і незалежність неподільні і не можуть бути відмовлені також іншим народам, генерал Двайт Д. Айзенгавер, найвидатніша сьогодні із живих, постать в історії і ЗДА і світу, вшанував з глибоким відчуттям і зрозумінням пам'ять українського поета, чемпіона волі — Тараса Шевченка, „який так вимовно висловив невмирущу рішучість людини боротися за волю та завжди живу й непогасну віру в кінцеву перемогу". Водночас із цим висловив він надію, що український похід вулицями столиці вільної землі Вашингтона — від пам'ятника Вашингтонові до пам'ятника Шевченкові — „запалить новий світовий рух у серцях, умах і ділах людей; безперервний рух, присвячений незалежності та волі всіх народів та всіх поневолених націй в усьому світі".

Ще одним важливим аспектом пов'язані історично обидві дати — 188-і роковини Декларації Незалежности і 150-річчя з дня народження Т. Шевченка. Відзначаючи річницю 4 липня 1776 року, усі американці вшановують також і пам'ять батька американської нації, Юрія Вашингтона, свободолюбні ідеї й чини якого були покладені в основу державної незалежности, суверенности і могутности ЗДА. Воздвигненням пам'ятника у Вашингтоні був вшанований великий поет українського народу Тарас Шевченко — той, що здійснення „нового і праведного закону" Вашингтонового бажав також і для своєї поневоленої Москвою батьківщини України, висловлюючи цим тугу й волю українського народу жити таким же вільним і суверенним життям, як колишні британські колонії і пізніші Вашингтонові і Лінкольнові З'єднані Держави Америки.

Надхненні величною візією Шевченка й ідеями свободи великих мужів і провідників Американської нації — українці в ЗДА приєднуються щиро із глибоким відданням і запалом до урочистого відзначування американського Дня Незалежности, здійснення великих ідей і цілей якого вони бажають гаряче діждатися — разом із Т. Шевченком — також і для народу і землі, із якої вийшли вони, чи їхні батьки і діди.

Передумова державности

Складаючи звідомлення до Ради Безпеки Об'єднаних Націй про ситуацію в Конґо у зв'язку з відкликанням відтіль останнього вояка міжнародного війська, що було вислане туди чотири роки тому для рятування тієї країни від повного хаосу і громадянської війни, генеральний секретар ОН У Тант ствердив, що головною причиною дальших найбільших труднощів тієї країни є те, що вона не була підготована до власного державного життя. Часом буває, що легше здобути державу, як її зберегти. А зберегти можна її тільки тоді, коли нарід став державно зрілим. На цю зрілість складаються однаково чинники натури психологічної, як орґанізаційної, однаково психічне наставлення найширших мас народу, як наявність кадрів інтеліґенції і адміністраційних фахівців, необхідних для створення і правильного діяння державного апарату.

Коли Генрі Стенлі відкрив Конґо в 1877 році, воно знаходилось у стадії повного примітивізму. Бельгійська колоніяльна адміністрація, яка формально почалась від 1884 року, була наставлена на експлуатування природних багатств країни, а не на таке підвищування культурного і соціяльно-політичного стану країни, яке було б нормальним підготовлюванням країни до її самостійного життя. Такий стан зберігся і кінця другої світової війни, яка започаткувала деколонізацію Азії й Африки. Почувши одверті погрози збоку лідерів конґолійських племен, що вони поведуть збройне повстання проти бельгійської адміністрації і тамошніх бельгійських промислових компаній, якщо Конґо негайно не дістане своєї державної незалежности, Бельгія погодилася і 30 червня 1960 року таку незалежність конґолійцям признала. Король Бодуен І особисто приїхав на урочисте проголошення акту конґолійської незалежности. А в два дні пізніше почався бунт конґолійських вояків з убивствами і насильствами у відношенні до бельгійців, які почали масово втікати, залишаючи обезголовленим ввесь адміністраційний апарат.

Тоді Об'єднані Нації почали рятувати Конґо від загрози повного хаосу і катастрофи війни всіх проти всіх. Але, очевидно, впродовж чотирьох років годі було заповнити проґалину втрачених попередніх 76-ох років колоніяльного стану і попереднього примітивізму в ізоляції від зовнішнього світу. Нині знову Конґо залишене на власні сили, стоїть перед загрозою розвалу.

Не можна творити держави з пустки, з нічого, без свідомого свого „я" народу, без провідної верстви. Поверх 200 років Україна перебувала у стані колонії царської Росії. Зірвавшись до самостійного життя в 1917 році Україна виявила величезні орґанізаційні і творчі здібності в усіх ділянках. За короткий час проголошено 4 Універсали, багато першорядних законів, створено густу сіть шкільництва всіх ступнів, створено рідну армію. Але нещасне явище „невтральних" свідчило таки про національно-державницьку незрілість широких мас, які байдуже придивлялись, як геройсько кривавилась жменя вояків. І тому — за словами вояка-прем'єра Ісаака Мазепи — „в огні бурі і революції", у війні на два фронти, бита демагогією большевицьких гасел, Україна втратила свою державність і стала знову колонією чужої імперії, яка продовжує економічну експлуатацію і культурну русифікацію.

Сьогодні ступінь зрілости українського народу вже інший. Нарід прозрів, навчений гірким досвідом. Зросли теж кадри освіченої інтеліґенції і фахівців прерізних ділянок. Коли виб'є слушна година, про Україну не треба буде вже говорити, що вона „не підготована" до державного життя.

Микола Лівицький
Голова ВО УНРади

ВСТАНЕ УКРАЇНА!

(Слово на Шевченківському Бенкеті у Вашингтоні 27 червня 1964)

Пане Президенте, вельмишановні Пані і Панове! Ваші Високопреосвященства, Достойна Громадо, дорогі земляки і землячки!

Я уповноважений — від імени Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі, від Президента УНР д-ра Степана Витвицького і від Президії та Виконавчого Органу Української Національної Ради — привітати Вас з великим здобутком українства у вільному світі: з побудовою і посвяченням у столиці чолової держави всього вільного світу, у Вашингтоні, пам'ятника нашому великому Шевченкові. За доверцення цього діла Вам, американські українці, віддасть признання українська історія майбутні покоління українського народу. Таке ж признання належиться і всьому народові Америки, його парляментарним представникам й урядові — за те, що вони гостинно прийняли у своїй столиці найдостойнішого сина української землі.

Коли ми, українці, з побожною пошаною ставимося до Тараса Шевченка, то цим самим ми підкреслюємо вірність Україні й національним ідеалам українського народу. Бо хоч безумовною правдою є, що Шевченко служив вселюдським ідеалам свободи, справедливости, християнської моралі й міжнародного братерства, проте не можна собі уявити Шевченка без України, як і України без Шевченка.

В 1912 році, не - українець, французький історик Шарль Сеньобос, написав про Україну такі слова: Voici la nation las plus opprimée" — ось де нація, найбільш гноблена! Що ж дивного, що Шевченко болів насамперед за свою окрадену батьківщину!

Сьогодні проходять також вшанування пам'яти Шевченка в Україні. Це є доказом того, що ввесь український народ залишився вірний ідеям Шевченка. Та там, „на нашій, не своїй землі", всі офіційні урочистості проходять під знаком тверджень, нібн ідеї й прагнення Шевченка вже вповні здійснені. Що це не так — про це найліпше знають українці, які перебувають тепер на своїй поневоленій батьківщині.

І власне тому, поминаючи різні розчарування, що їх зазнають українці від сучасної міжнародної політики, власне тому — очі України й українського народу звернені в цей урочистий день не на північ, а до Вашингтону, де у вільних умовах і без фальшувань вшановується пам'ять Шевченка. Це маємо собі усвідомлювати ми, українці. І ми думаємо, що це знають, належно оцінюють і пороблять відповідні висновки на майбутнє господарі цієї великої і шляхетної країни, З'єднаних Держав.

Шевченко пророчо передбачав майбутність. Він говорив: „Возвеличу рабів отих німих". Нині це здійсниться. Бо коли тут, на вільній землі Вашингтона, споруджено пам'ятник Шевченкові, то цим — в обличчі всього світу — возвеличується не тільки пам'ять українського національного генія. Цим — мертвий фізично, але вічно живий своїм невмирущим духом — Шевченко возвеличує свою Батьківщину — Україну, за яку він боровся і страждав.

З такою ж неминучістю — в цю добу розкріпощення і деколонізації народів усього світу — здійсняться й інші пророцтва Шевченка. Неминуче „встане Україна", Україна Шевченка — без холопа і без пана. Неминуче встане „в своїй хаті своя правда і сила і воля". І неминуче прийде день, коли зложити вінець перед пам'ятником Шевченкові у Вашингтоні, а потім подякувати американським українцям та Конгресові й урядові цієї країни — прибуде з нашого Києва голова справжнього уряду справжньої народоправної і суверенної Української Держави.

Віримо в цю неминучість і нашими діями спричинимося до наближення її здійснення!

ЗДА готові делеґувати спеціяльного амбасадора для справи Кіпру

Об'єднані Нації. — З'єднані Держави повідомили генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта, що вони готові приділити до головної кватири мирового посередника Об'єднаних Націй для справи Кіпру, Сакарі Туоміо, спеціяльного амбасадора, щоб названий фінський дипломат міг негайно отримувати відомості про становище ЗДА до кожного проєкту розв'язку кіпрської проблеми та щоб міг користуватись підтримкою збоку ЗДА. Як кандидатів на такого спеціяльного амбасадора називають колишнього державного секретаря, творця Атлантійського Союзу (НАТО) і так званої „доктрини Трумана" щодо оборони Греції і Туреччини проти СССР — Діна Ачесона та колишнього головного командата збройних сил НАТО генерала Лавриса Норстада. Обидва вони особисто знайомі з теперішніми прем'єрами Греції і Туреччини. Названий мировий посередник ОН для справи Кіпру заповів, що він урядуватиме в Женеві. Дотепер, впродовж трьох місяців, відколи почав урядувати, він не поступив вперед у пошуканні мирної розв'язки кіпрської проблеми.

● Професор Альберт Норден, один із пропаґандистів східньо-німецьких комуністів, закинув у східньо-німецькій пресі теперішньому президентові Західньої Німеччини, Гайнріхові Любке, що той нібн був інформатором поліції за панування Гітлера. Західньо-німецька преса стверджує, що такі наклепи не є гідні ніякої відповіді.

КУБАНЬ СЬОГОДНІ

Нема, мабуть, другої такої частини української землі, до якої то думки народу зверталися б з таким зворушенням як до Кубані. Цей народній сантимент наростав цілими сторіччями. Адже на Кубань відійшли останки запорізького лицарства, там зберігався міт козацької волі, звідти виглядали українці визволення й приверненння давніх вольностей, туди тікали тисячі, кому не було як жити, кому земля горіла під ногами.

І яка ж Кубань сьогодні, що залишилося з славних запорізьких нащадків в сучасній СССР? Можна снувати здогади, калькулювати... Але перед нами документ, наукова студія, авторитетна, сперта на урядових документах, здогадуватися нічого, говорять факти. Інформацію про сучасну Кубань дає праця Л. Н. Чижикової „Заселення Кубані і сучасні етнічні процеси" („Совєтська етнографія", ч. 6, 1963 р.).

Авторка проходить історію поселення на Кубані від 1792 року, т. є. сформування Чорноморського Війська головним чином з запорізьких козаків, про поступовий підбій Кавказу, що проводився саме за життя Т. Шевченка, знайшовши в його творах такий знаменний відгомін. З завойованих теренів висилювано автохтонне населення, а на його місце царський уряд висилав поселенців. Саме авторка подає, що уряд організував переселення українських козаків в 1809-1849 рр. з полтавської, чернігівської, харківської губернії; поповнювали населення теж хвилі втікачів.

На основі перепису з 1897 року з українських губерній приїхало на Кубань 42 відс. населення, хоч наділі відсоток українського елементу був багато вищий. Сама авторка пише: „В 1897 р. ті, хто вважав своєю мовою руську, становили 41.8 відс. всього населення кубанської області, а українську 49.1 відс. населення, то є, по мові українське населення дещо перевищувало руське". Це саме відношення між українським і руським населенням, признає авторка, існувало і при переписі в 1913 р., отже, понад сто років стан залишався незмінний. Аж коли прийшла большевицька революція, „громадянська війна", прийшли відомі тридцяті роки терору і винищування. Про цей період висловлюється авторка обережно, промовчуючи відомі факти народовбивства. Тільки тут і там договорюється вона до правди: „1932-33 роки були найважчими в історії побудови колгоспів Кубані. В деяких, зокрема великих і багатих станицях прийшло відоме („известное"!) зниження числа населення. З метою, скріплення молодих кубанських колгоспів і кінцевої ліквідації кулацької підривної дії в першій половині 30-их років було організовано державою планове переселення на Кубань добровольців, головно родин демобілізованих вояків з Уралу, з північних і центральних областей РСФСР...". „На початку 30-их років — пише вона в другому місці — скріпленню кубанських колгоспів сприяло переселення як окремих мешканців так і цілих колгоспів..."

Про Кубань у другій світовій війні розказує авторка теж дуже скупо. Багатомовна тут статистика. На першого січня 1939 р. було, напр., в Краснодарському краю 3,171.605 осіб, а по двадцяти роках, в 1959 р. — 3,762.499 осіб — отже ледве загоєно рани.

Ще в 1926 р. за переписом Кубанська Округа начислювала 66 відс. українського населення, 30 відс. руського. А за даними перепису з 1959 року руськими подало себе 89.4 відс. всього населення Краснодарського краю, українцями — 3.9 відс. „Українське населення — пише авторка за даними перепису 1959 р. — розділюється порівняно рівномірно по всіх районах краю, не перевершуючи в середньому 25 відс. всього населення, при чому з усіх українців, які живуть в краї, тільки 40 відс. рахують своєю мовою українську".

Заскочена величезною різницею між 1926 і 1959 р. (66 відс. — 3.9 відс.) пробує авторка доказувати, що перепис з 1926 р. був неточний. Але радість її з комплетної русифікації Кубані неприхована: „Проведення ленінської національної політики, соціяльно - економічні переміни в країні, колективізація сільського господарства, соціялістичне будівництво, нові умовини праці і побуту знищили відрубність різних національних груп населення, сприяли створенню економічної і культурної одности..."

„В наші дні українцями називають себе в більшості випадків уроженці України, які прожили на Кубані порівняно недовгий час 10-20, деколи 30 років, при чому багато з них втратило рідну мову, а їхні діти вважають себе руськими..."

„З перемогою комунізму в СССР — закінчує авторка цитатою з постанов 22-го з'їзду КПСС — прийде ще більше зближення націй, виросте їхня економічна і духова єдність, розвинуться спільні комуністичні риси їх духового обличчя..."

Ця відьомська панахида по зруйнованій нашій дорогій Кубані це лиш один приклад т. зв. національної політики, яку проводить сьогодні СССР. Чого не доконав царат за сторіччя, довершив большевизм за 20 років.

Ці й подібні матеріяли про фактичний стан в Україні хотілось би почути для студій нашим молодим науковцям, заки стануть до дискусії з совєтськими висланниками. Не повинні б забувати про них і ті, хто, вивчивши чужі мови, загребся в архівах і докопався, що, напр., альянти не дозволили висилати Україні в першу світову війну не тільки зброю, але й... аспірину. Оця, так зручно побільшена журналістичним пером аспірина готова стати для втомленої й емоційно розхитаної еміграції справді чудодійним „транквілайзером", щоб осліпли ми і оглухли і вже не бачили й не хотіли бачити того, що діється на нашій скривавленій, підданій жорстоким експериментам — Батьківщині.

Гр. Скит

Китай і совєтські кордони

„Ідеологічні" суперечки між СССР і Китаєм дійшли до точки кипіння. Московська „Правда" попередила китайських „товаришів", що на випадок війни — СССР не допомагатиме Китаєві. Ще 4-го червня 1964 р. „Известия" з Москви лише таврували комуністичний провід Мао Тсе-тунга і його „соратників", мовляв „стремління соціялістичних країн до узгіднення своєї зовнішньої політики вони тлумачать як намір однієї країни накидати свою волю іншим, як спробу позбавити їх незалежности". Тепер — за повідомленням спеціяльного кореспондента „Ню Йорк Таймсу" з 22 червня — Москва пішла далі, погрожуючи, що на випадок війни — відмовиться від всяких договорів з Пекіном.

У свою чергу й Пекін пішов на новий рішучий крок: уряд червоного Китаю почав закликати малорозвинені країни Азії й Африки, особливо молоді держави, не брати жадної допомоги від СССР, бо потраплять у залежність від Москви. Такий заклик був надрукований у пекінських часописах 21 червня і тепер передається китайськими радіостанціями за кордон, у тому числі й російською мовою для СССР. І в новому закликові, і в деяких попередніх Китай окреслює СССР, як колоніяльну державу чи, іншими словами, колоніяльну імперію. Москва фактично відмовилась „мирно" полагоджувати багато справ, а особливо суто-практичну — справу китайсько-совєтських кордонів. Ще в 1954 р. уряд комуністичного Китаю видав географічну мапу, з показом китайських територій, „загарбаних імперіялістами". На тій мапі помічені також кордони з Совєтським Союзом, до яких китайці мають історично оправдані претенсії. Ті землі були відібрані Росією в минулому, в силу накинених ослаблому сусідові „умов" та „передумов". Головні такі умови були три. За Айгунським договором 1858 р. Китай змусили „винайняти" Росії 185 000 квадратових миль площі на лівому боці ріки Амуру. За Пекінським договором з 1860 року Росія забрала велетенський масив китайської території між ріками Усурі й Амуром та біля Японського моря, включно з містом Владивостоком, а також 350 000 квадратових миль території китайського Туркестану. У 1881 році за договором з Айлі, чи як його ще звуть Санкт-Петербурзьким договором, Росія присвоїла собі Долину Айлі, що тепер належить до Казахської ССР, фактично ж таки до Росії. Без договорів з Китаєм було приєднано до СССР і велетенську територію Монгольської Народної Республіки, з Улан Батором і сотнями тисяч овець... „Незалежна" держава, МНР, охороняється різними законами та договорами з Москвою так, неначе це російська територія. Завбачлива Москва перекинула на територію Казахської ССР сотні тисяч людей, в тому числі й багато українців, щоб закріпити слов'янським елементом прикордонні райони і взагалі населити ті безмежні простори. Такі ж „добровільні" заселення Приамурської области провадив Сталін, лише більш драстичними методами.

Китай — не моноліт. Національно він складається з різних народів, різних мов і культур. Манджури, наприклад, це підкорений китайцями народ. Отож, сам Китай — це імперія, як і Совєтський Союз. Дарма, що пофарбовані на один колір — вони мають різні інтереси, особливо економічні. А саме такі інтереси були завжди основними двигунами воєн. (ЛП)

Євген Ю. Пеленський

ЧАР ШЕВЧЕНКА

(II)

Коли, одначе, навіть такі яскраві факти можна б ще різно пояснити, то чимало інших виключає можливість іншого толкування, поза особистим чаром поета.

Бо коли, напр., Шевченко вибрався в р. 1842 у свою першу морську подорож до Стокгольму і Копенгаґену, подорож, що їй завдячує українська поезія свій найкращий маріністичний твір, „Гамалію" — і важко тоді занедужав, то вся залога корабля від капітана до корабельного хлопчика піклується ним, доглядає його і виявляє йому стільки доброзичливої уваги і співчуття, що того не можна інакше пояснити, як особистим чаром поета на все його оточення. Ані залога не могла бути надто зворушена недугою, ані ці прості люди не мали хіба аж стільки зрозуміння для Шевченкового мистецького хисту, про який може і не знали нічого, ані врешті не могли піддатися якимсь його переконуванням чи проханням, бо ані української, ані російської мов усі вони не розуміли, а Шевченко шведської не знав.

Або коли Шевченко приїхав в 1843 р. в Україну і попав у товариство українських поміщиків, що відомі в історії під іменням „товариства мочемордів", вони напівжартома, напів серйозно, як це видко з їх листування, що потім так пошкодило в Кирило-Методіївському процесі визнали його одноголосно „гетьманом України". Тут діяли напевно і романтичні настрої доби, і вплив знаменитого „Кобзаря", але не менше особистий чар поета. Явище вибору Шевченка на гетьмана в тому часі — в 1843 р. — не таке вже то й маловажне, коли пригадати собі тодішній режим, коли за такі навіть невинні речі суворо карали, далі, коли пригадати тодішні суспільні обставини і те, що виборцями були поміщики, а вибраний був учорашнім кріпаком.

Колишній кріпак Шевченко з недовір'ям ставився до поміщиків. Не дивлячися на те, що вони про те знали, заполонював він їх так само на все життя, як і всіх інших, щоб пригадати лише Миколу Білозерського. Його пізнав Шевченко в 1847 р. на весіллі Куліша в Мотронівці, коли він був старшим боярином, а Білозерський мав бути панні молодій за посаженого батька. „Тим часом під'їхав завжди нам бажаний гість — Микола Данилович Білозерський — розказує про першу їх зустріч Кулішева. — Він же буде й нашим посаженим батьком. Як він з'явився, то у Шевченка якось лице змінилося, алеж Шевченко скоса, суворо дивився на його, бо це джентлмен, пан, поміщик, то вже не варт ніякої поваги... Витворилася неприємна для Білозерського ситуація. Я подає в іншому місці та ж таки Ганна Барвінок, по довших проханнях Шевченко нарешті переміг себе і заспівав „Ой, Морозе, Морозеньку"... Він скінчив і тут наступило щось невидане і нечуване Микола Данилович скоро встав з місця, кинувся на Шевченка, обняв його і заридав на грудях. Шевченко ледве міг його заспокоїти... З цієї мінути Микола Данилович ніколи не забував Шевченка..."

І воно — не дивлячися на те, що Білозерський аж надто добре відчув Шевченкове ставлення до нього.

Коли Шевченко станув в обороні Лукашевичевого кріпака, Лукашевич образив поета, назвавши його „таким самим бувшим кріпаком". Це чи не одинокий випадок, коли Шевченка образили, але образила людина, що вже тоді була умовохвора і скінчила в лікарні божевільних. — Ображеного Шевченка потішали всі в Яготині як могли, а вже найбільше княжна Варвара Репніна, що навіть клякнула перед ним і поцілувала його в руку. Сьогодні був би це може і не такий яскравий факт, бо суспільні різниці затерлися, але тому сто літ! Княжна, дочка б. генерал-губернатора України і колишнього міст-короля Саксонії, навколішках цілує в руку колишнього кріпака...

Правда, княжна Варвара була залюблена. І не була це звичайна, скоропроминаюча любов, але глибоке почуття, що заполонило її серце на все життя. Глибокий лист-сповідь до її вчителя Ейнара, автобіографічна повість, де представлено Шевченка найбільш добірливими барвами, та ціле її дальше життя це потверджують. Княжна Репніна не вийшла заміж, бо Шевченко її за дружину взяти не хотів, а інших вона не хотіла. Але й цей факт набирає окремого значення в світлі тогочасних станових відносин. А втім, не лише кн. Варвара була залюблена в Шевченка. Те саме можна сказати про багато інших жінок, що стрінули в своєму житті великого поета.

Вистане тут хоч би пригадати три тіточні сестри кн. Варвари, Олександру, Глафіру і Ганю Псьоліве, що жили тоді в Яготині і всі три залюбилися в ньому так само, як і кн. Варвара. Особливо зворушлива була любов Олександри Псьолівни, що теж на все життя зберегла тепле почуття до поета, теж не вийшла заміж і подібно, як кн. Репніна, всі свої поезії, між ними й улюблену Шевченком „Свячену воду", „Три сльози дівочі" і „Молитву за поета" — присвятила Шевченкові.

Та залюблені були не лише „яготинські анахоретки". Чар Шевченка заполонював однаково всіх. Бо чим, напр., пояснити факт пожертвування молодою Кулішевою всього свого віна на те, щоб Шевченко міг поїхати за кордон для дальших студій?

Виїздові за кордон перешкодив арешт Шевченка й інших кирило - методіївських братчиків весною 1847 р. Через арешт не міг теж перейняти Шевченко признаної йому вже катедри малярства в Київському університеті.

Скоро потім, бо 28 травня 1848, засуджено Шевченка позаочним вироком на військове заслання.

„Художника Шевченку за сочинение стихотворений, как одаренного крепким телосложением, определить рядовым в Оренбургский Отдельный Корпус с правом выслуги, поручив начальству иметь строжайшее наблюдение, дабы от него ни под каким видом не могло выходить возмутительных і пасквильных сочинений.

На подлинном собственною Его Величества рукою написано карандашем: „Под строжайший надзор с запрещением писать и рисовать. Верно: ген.-лейт. Дубельт".

Могло б здаватися, що „рядовому Шевченку", який приїхав до Оренбургу з таким „височайшим" приказом, не буде ніякої змоги ні писати, ні рисувати, за „строжайшим наблюдением" і „строжайшим надзором" начальства.

Тим часом сталося інакше. Можна сказати — всі без виїмку старшини, в тому й усі безпосередні його начальники, старалися йому в чім могли допомогти, ламаючи при тому як-не-як царське розпорядження. В Оренбурзі, в Орській фортеці, в Раїмі, під час Аральської експедиції і в Новопетровській фортеці всі Шевченкові начальники, починаючи від полковника Матвєєва і капітана Герна, кінчаючи полковником Усковим, старалися полегшувати, наскільки це було в даних умовах можливо, незавидне положення поета-солдата. За відомом начальства міг Шевченко в Оренбурзі писати і малювати, міг носити цивільний одяг, міг жити вільно на приватній кватирі та, врешті, міг узяти участь у відомій експедиції Бутакова власне як маляр.

ШЕВЧЕНКО — ТВОРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

(З промови о. проф. Василя Дубицького у столітні роковини уродин Т. Шевченка, виголошеної в Бережанах 1914 року)

Святкування 100-річних роковин Т. Шевченка в Бережанах, 1914 року.

Виділ „Руської Бурси" в Бережанах постановив, для вшанування пам'яті нашого найбільшого генія в цьому ювілейному році, назвати його ім'ям свою, по церкві, найстаршу і найважливішу установу, даючи їй назву: „Українська бурса ім. Т. Шевченка". Заразом ювілейний комітет дав зробити мармурову таблицю з поетовим погруддям і велів її вмурувати на чільному місці цієї інституції.

Саме сьогодні ми є свідками цієї подвійної величезначної події, а на мене поклали обов'язок з'ясувати причину цієї зміни та пояснити значення нової назви.

Спередвіку був на Сході звичай перейменовувати того, хто мав обняти якийсь визначний уряд, або сповнити якесь важне доручення.

В нашій біблійній книзі „Битія" змінює Господь ім'я Аврама на Авраам, Якова на Ізраїль, а єгипетський король надає Йосифові ім'я Псонтомфаника у моменті, коли іменує його начальником на всю Єгипетську землю. Христос змінює ім'я Симонові на Петро, а Савло сам прибирає собі ім'я Павла. Римські папи і королі змінюють свої імена, вступаючи на престоли, а світські люди, вступаючи до монастирів.

Таке є саме значення має і сьогоднішня зміна назви нашої виховної установи.

Вона досі звалася „Руською Бурсою", бо ця назва відповідала поняттю і виховним поглядам її основників. Ми в ювілейному році народження Тараса Шевченка змінюємо назву „Руська" на „Українська", з доданням його імени; поперше — для вшанування пам'яті нашого великого генія, подруге — для зазначення нашого національного світогляду, в якім хочемо виховати нашу молодь

„Русь і руський" в найдавніших часах мали те саме значення, що тепер „Україна і український". Так називав наш нарід свій край і себе в історичній добі нашої княжої київської державности, ще за часів св. Ольги, Володимира Великого і Ярослава Мудрого, аж до упадку нашої державної самостійности.

Пізніше цю назву перейняли від нас північно - слов'янські племена, що змішавшися з фінсько-туркменськими племенами засимілювалися і створили новий, інший нарід, окремий від нашого походженням і мовою, вдачею і звичаями і цілим способом життя. Ми його називаємо московським від його державної столиці Москви. Він сам себе зве „русским", а край і державу „Росією".

Назва „Україна" і „український" стали для нашого народу синонімами його національної гідности. Вони звучать як бойове гасло і взивають до боротьби за свободу і повний, необмежений розвиток його вроджених духових і тілесних прикмет та цінностей. „Україна" — це скарбниця його минулого, предками здобутого або ним самим витвореного духового доробку. Це мрія його майбутности, в якій, наче у видиві, зоріє його національна честь і слава.

Людиною, що палким своїм словом розпалила українську національну свідомість у свого народу, що вляла у принижений народ почуття гідности і вартости, що підняла високо прапор праці для свого рідного народу, „України", що випалила на чолах ренеґатів страшне тавро, що вони „грязь Москви", що не жахалася кинути землякам в очі, що власні діти батьківщину розпинають, — був Тарас Шевченко.

Він великий поет, а в ряді чоловіколюбців належиться йому одно з перших місць. Талантом він вищий за всіх тих, що ними величаємося. Але те, що робить його недосяжним, що ставить його на висоті безсмертя, — це сила, яку він має, — мертве оживляти. Сила, якою оживив душу свого народу! Щойно Т. Шевченко, дитина простолюддя, видобув з душі народу закриту правду, став нам національним учителем, дав пізнати себе самих. В ньому ми національно відродилися і прийшли до самосвідомости! Він, наче Мойсей, випроваджує свій нарід з неволі духа і приниження на шлях поступу і свободи. Він спричинив те, що український народ воскрес, і нема вже сили, щоб його можна було знищити або спинити його поступ до свободи і нового розвитку...

Сьогоднішнє свято не мало би повного завершення, коли б я не дав тобі, дорога молоде, декілька вказівок: які ми маємо обов'язки супроти нашої дорогої батьківщини України і як ми маємо їх сповняти. На першому місці ставлю: любов до рідної землі. Наша земля — нам рідна, ми звемо її батьківщиною, бо вона криє у своєму нутрі кістки і порох наших батьків, тих, що нас зродили; вона обкипіла кров'ю наших предків, що її боронили перед ворогами; вона зрошена їх потом із часів, коли корчували її з пралісів, сипали греблі, очищали й управляли ріллю, щоб зробити її плідною годувальницею для прийдешніх поколінь!..

З любов'ю до рідної землі повинна лучитися праця та посвята для неї. Працею і ощадністю ми мусимо відробити і привернути те, що наші предки мусіли втратити. Вернутися туди і до того, де ми колись були. Ми відчули як прикрість і сором, що міська рада в Бережанах визначила нам до найменування іменем Т. Шевченка найпоганішу, грязьку і темну вулицю. Ми жалувалися на це і обурювалися. А я думаю, що воно добре сталося, бо пізнання правди не є сором і нікому не шкодить. А гірка правда і дійсність є така, що ми в середмісті не маємо ні одної вулиці, що її могли б ми назвати своєю. В ринку маємо тільки одну-однісіньку твердиню, церкву. Зате наші сили порозкидані по далеких передмістях, а тільки передні сторожі стоять на Адамівці, яку міська рада назвала вулицею Шевченка.

Це прикрий факт, це заклик для нас до походу на підбій міста.

Але не з рушницею в руках, не на те, щоб трупами значити шлях нашої перемоги, скоріш на те, щоб густими краплями поту зливати ступінь за ступнем здобувану позицію, краплями поту, який повинен спливати з нашого тіла, виснаженого працею нашого ума і наших рук.

Кров, неначе окріп, доки замкнена в жилах, вона — жива, творча сила. Коли її випустимо із судин, вона вбиває організм, з якого виплила. Та ж вона парить теж і нищить того того, хто її випускає. Де вона ллється, там не може рости ніяка пожиточна, на корм придатна рослина, хіба тільки колючий хабуз і будяк або терпкий терен здичіння й жадоба помсти може вдержатися!

Кров — це найвижче добро на землі! Її вільно нам пролляти лише за ще вищі добра, ніж добра земні, а такими є: Бог і Його Церква, власне життя і святість і такі самі добра народу...

МИХАЙЛО ГАЛІБЕЙ

Помер 27 червня ц. р. в Окленд, Кал. народився 1885 р. в міщанській родині, в якій жили стародавні традиції містечка Єзуполя, недалеко княжого Галича, на караванному шляху столиці з причорноморськими містами. Свідома міщанська родина видала й виховала українській громаді кількох відомих громадських і культурних діячів (один з братів бл. п. Михайла був візитатором-інспектором шкіл,, другий ректором духовної семінарії в Станиславові, одного замордували поляки). Сл. п. М. Галібей вчився свого діла (кахлярського будівництва) у відомого промисловця й громадянина, проф. львівської політехніки сл. п. Івана Левинського . Ним був Покійний призначений одним з виконавців своєї волі — передачі чималого промислового підприємства в громадське завідування співробітників. Довгі роки на ґрунті Львова був сл. п. М. Галібей видатною постаттю в наших нац. змаганнях, суспільних, культурних і політичних, у боротьбі за українське місто. Не було майже ні одної центральної української громадської організації, в якій Покійний не був би активно причасний, допомагаючи співпрацею, порадою здорового розуму й часто фінансовими засобами. Належав впродовж довгих років до проводу Міщанського Братства, особливо опікувався реміснячою молоддю в Т-ві „Зоря", причинився чимало до вихову того міщанського українського доросту, організуючи для нього бурси, засоби в початках основування верстатів праці тощо.

Живим словом, де була тільки нагода, і дописами до преси пропаґував ідею розвитку так важливого в народі свого середнього стану, власним прикладом показував своїм одноліткам і вихованкам, над якими була завжди загроза розплистися в чужому морі трачених наших міст.

Довгими роками належав Покійний до головного Виділу матірного Т-ва „Просвіта" до Головної Ради Т-ва „Рідна Школа", „Центробанку", Народної Гостинниці", Видавничої Спілки „Діло", Т-ва жіночих робіт „Труд".

Був теж тихим меценатом укр. театрального мистецтва, літератури, починаючи від опіки над немічним І. Франком, допомагав українським мистцям пензля (І. Трушові і ін.) і в тій тихій діяльності близьким був до сл. п. Костя Паньківського, людини благородного серця.

Репрезентував свій стан в Народному Комітеті, в Укр. Нар. Дем. Об'єданню, вірно працював в Організації Українців м. Львова.

За час визвольних змагань пробився зі Львова до українського фронту, був обраний членом української Національної Ради ЗО УНР.

Виховав 6-ро своїх дітей (3-ох синів і 3 доньки) на свідомих громадян та усім їм дав вищу' освіту, також доміг виховати й дати освіту та фах багатьом українським дітям.

На еміграції в ЗДА до останніх хвилин цікавився громадським життям і де тільки міг приймав активну участь до кінця — в Ню Йорку, Шикаґо і востаннє в Каліфорнії —заснув в день великого Свята української спільноти в ЗДА — 27 червня 1964.

І. В.

Свято в честь Лесі Українки в Йонкерсі, Н. Й.

Хоч річниця 50-их роковин смерти Лесі Українки припадала в 1963-му році, то наша громада в Йонкерсі, запізнившись, відзначила ці роковини 17-го травня 1964 р.

Свято влаштовано під патронатом „Жіночого Клюбу" при Комітеті Дому СУМА. Святочну програму відкрила голова Клюбу п-і Н. Кудрик. Місцевий жіночий хор, під диригентурою п. О. Кулинича, відспівав кілька пісень, слова взяті з ліричної поезії Лесі Українки. Фортепіяновий акомпаніямент виконав д-р О. Сохан. Маруся Женецька продеклямувала вірш „Контра спем сперо"; пані О. Женецька читала реферат. Орися Коверко продеклямувала вірш „До товаришів". У другій частині відбулася одна дія драматичного твору Лесі Українки „Грішниця". Ролю „Монолог" виконала п-і М. Кіцюк, черниці — п-і М. Кульчицька, хворої — п-і Фугало, виконуючи її з таким пережиттям, що аж в її очах виринули сльози. Ціла дія до сліз зворушила приявних.

Але тільки мала горстка громадян прийшла вшанувати пам'ять великої поетеси українського народу.

О. Женецька

Виступ Марти Кокольської у Філядельфії в опері „Кармен"

Від ряду літ, в парку Фермавнт у Філядельфії відбуваються коцерти під відкритим небом на арені, що зветься „Робін Гуд Дел". Вони є спонзоровані зарядом міста. Квитки на концерти є безплатні. Концерти є на високому музичному рівні, де часто виступають співаки і музики світової слави.

В цьому сезоні на листі визначних співачок знаходиться прізвище української співачки меццо-сопрано Марти Кокольської, солістки Міської Опери в Ню Йорку. Диригент концерту Юлій Рудел вибрав саме зпоміж всіх солісток театру одну Марту Кокольську. Вона виступить у цілому ряді американських оперних сцен, а між іншими у Філядельфії в концертовій версії в опері Біета „Кармен", у ролі Фраскіти, цебто другої щодо значення ролі.

Купони на цей концерт, який відбудеться в понеділок 13-го липня, були надруковані у філядельфійських часописах в понеділок, 22 червня.

Коли хто хоче одержати білети для Філядельфії, мусить післати часописний вирізок, з оплатою поштовою, а взаміну одержить безкоштовно два квитки. А якщо дехто такого вирізка не має, вистане просити квитки на звичайному папері, та просити про квитки на концерт ч: 13, в понеділок, 13-го липня і долучити заадресовану до себе і оплачену коверту.

Адреса, куди висилати замовлення звучить: Concert No 13, Department of Recreation, P.O. Box 58, Philadelphia, Pa 19105.

М. Р

Успіхи учениці Марії Гаврилюк

Марія Гаврилюк

Гаврилюк Марія народилася 1946 року в Німеччині, до Америки приїхала разом з батьками в 1949 році

В початковій школі вчилась в Ст. Петерс, яку закінчила з відзначенням з золотою медалею.

В середній школі вчилась в Ст. Домінік Академії.

Всі чотири роки була в ряді перших учнів, брала активну участь в громадському житті школи. Була літературним редактором шкільної книжки (Річна книжка) і шкільної газети, була головою французького клюбу, належала до клюбу латини і в змаганнях за знання латини дістала золоту медалю.

Належала до клюбу журналістики та до інших клюбів.

Закінчила середню школу як перша з-поміж 128 учнів з нагородою золотої медалі.

Дістала стипендію: New Jersey Scholarship $400.00 річно впродовж 4 років; Building Service Employee's International Union — $500.00 річно впродовж 4 років; Fordham University — $900.00 річно впродовж 4 років; New York University повну стипендію з тим, що має оплачено і мешкання при університеті і діставатиме до рук по $265 впродовж чотирьох років.

З того вона прийняла стипендію з International Union і з New York University, де плянус вивчити музику і мови.

Марія вчиться гри на фортепіяні протягом 10 років, останніх три роки відвідує музичну школу проф. В. Кіпи.

Належить до місцевого Осередку СУМА ім. Лесі Українки і є виховницею. Членка 25-го Відділу УНСоюзу.

● У Конго вояки з державного війська, яке перейшло до наступу проти партизанів у східній частині країни, схопили в полон головну знахорку зілля і пігулки, що мали забезпечувати проти смерти в боях. Конголійці дуже врадувані тією добичею, бо переконані, що тепер заломиться мораль серед забобонних партизанів.

● Слідство в справі катастрофи літака на Формозі (Тайвані), коли-то згинули 52 особи виявило, що серед решток розбитої машини знайдено дві пістолі, одну з них скриту в книжковій обкладинці. Однак — за поліційним комунікатом — ніхто з загинулих у тій катастрофі не виявляв слідів поранення від куль.

З НАШИХ БУДНІВ

РАДІСТЬ З ЖУРБОЮ

Враження від останнього тижня такі ще живі і так їх багато, що просто неможливо вбгати те все у дві колонки тексту курзивою, у форму малого фейлетона. Трьох вашинґтонських видань „Свободи" замало, щоб описати той нечуваний-небувалий „Український День" в столиці Америки, справжній „Великдень Батька нашого", — як сказав у своїй промові проф. Смаль-Стоцький. Тут небагато поможе навіть дуже талановите перо і найкращої марки писальна машинка: це треба було бачити на власні очі, це треба було самому пережити!

Великий день, великі враження, надзвичайні переживання! І якщо були на обрії якісь хмари, що затьмарили нам цю жарку-сонящну суботу, то хіба занадто ще свіжа свідомість, що майже одночасно відійшли від нас у вічність дорогі нам усі постаті, рідні нашому серцю друзі, які вже цих вашинґтонських святкувань не діждали.

В бадьорих переливах маршів, в гаморі гучномовців, у концертових виступах наших славних хорових ансамблів, неодному з нас вчувалося „Надгробне ридання" над свіжою могилою сл. п. Сергія Литвиненка, незабутнього голови Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку...

На середу, 24-го червня, було заплановане останнє в цьому літньому сезоні засідання Правління Клюбу — „перед виїздом до Вашинґтону і на вакації", — як казав наш покійний голова. „Цікаве, чи хто прийде в таку гарячку" — сумнівався. Так, на це останнє засідання не треба було нікого з нас уклінно просити, ще й по-три рази до кожного телефонувати, — чи вже вийшов з-дому, чи вже вдорозі?.. Цим єдиним разом явилися ми всі в комплеті в ту заплакану середу 24-го червня, щоб супроводжати нашого Сергія не на літній, а на вічний відпочинок — на Український Православний Цвинтар у Ваунд Бруку...

З скорбно похиленою головою Дружини, з засмученими головами друзів і всієї жалібної громади, журливо похилилась верба рясна над могилою Сергія... І тільки подумати; що ледве тиждень до похоронів, теж у середу, він ще співав у Клюбі з Михайлом Морозом свою улюблену пісню „На городі верба рясна"... Ще плянували разом вибратись до Гантеру в цю суботу, на інше велике свято — врочисте благословення іконостасу в гуцульському стилі, в церкві св. Івана Хрестителя, що його створили їхні друзі-мистці — Петро Холодний і Михайло Черешньовський.

Не сповнився цей їхній плян, як і не сповниться вже багато сміливих, творчих плянів-задумів нашого невтомного, сповненого снаги й енерґії, вічно юного-молодого Сергія Литвиненка... І якщо ми, його побратими й співробітники, дружнім гуртом продовжатимем його діло, коли здійснимо хоч частину цих завдань, які він двигав сам, на своїх плечах, — тоді громада побачить, що світлу пам'ять по нашому Голові ми справді зберегли і пошанували найкраще, як тільки змогли.

І к е р.

● Головний статистик Американського Товариства для поборювання пістряка д-р К. Геммонд заявив на статистичному семінарі в Сан Франціско, що в декаді 1951-1961 англійські лікарі зменшили або припинили куріння і внаслідок цього зменшилося між ними число тих, які хворіли на пістряка легенів. Нелікарське населення у віці понад 25 років внаслідок куріння мало на 22 відсотки більше занедужань на пістряка легенів, а між тими лікарями, які зменшили куріння, відсоток занедужань зменшився на 7 відсотків.

Купці, промисловці, усі зацікавлені — негайно зголошуйтесь для публікації у „Програмі Світової Виставки"

Ню Йорк. — Спонзорований Українським Конґресовим Комітетом Америки Український День, 19 липня ц.р., на Світовій Виставці дає добру нагоду всім українським фірмам, крамницям, купцям і промисловцям реклямувати свої товари й вироби, подати свої бизнесові адреси у „Програмі Світової Виставки". Оголошення на 1 сторінку коштує $25.00, пів сторінки — $15.00, чверть сторінки — $10.00. Зголошення слати негайно на адресу УККА в Ню Йорку, зазначаючи, для чого воно прислане, та додаючи чек або money-order. Адреса УККА: Ukrainian Congress Committee of America, 302 West 13th Street, New York, N.Y. Всі імпрези в Українському Дні — безкоштовні. Українські оголошення допоможуть покрити частину видатків, пов'язаних з підготовою до виступу, винаймлення сотень народних костюмів і т.д. Масові ділові українські оголошення самі по собі вже відіграватимуть значну ролю у справі пропаґування нашого національного імени серед інших народів.

ЗІ СПОРТУ

ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ НА БІЛОРУСЬКІЙ ОСЕЛІ

Відбиванкова ланка Білоруського Спортового Клюбу „Ньоман" розіслала українським дружинам на Сході ЗДА запрошення до участи у відбиванкових змаганнях чоловіків за перехідні чаші Білоруської Оселі, які відбудуться 11 і 12 липня на Білоруській Оселі в Глен Спей. БСК „Ньоман", як член СУАСТ-Схід, дістав апробату цих змагань і Ланка Відбиванки СУАСТ-Схід звернулася з закликом до своїх членів — Клюбів взяти участь у цих змаганнях. Організатор і господар змагань БСК „Ньоман у Савт Рівер дає інформації і приймає зголошення учасників.

„ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД МАРШУЄ ВПЕРЕД

В ході „весняної офензиви", з метою повороту до найвищої кляси („Мейджор Дивізії") Огайо, „Львів" Клівленд здобув досі в чотирьох грах всі 8 точок, відношення воріт 23:3 і певно веде у Першій Дивізії (Схід). Поодинокі висліди відбутих гор:

„Львів" — „Кікерс" 3:0. Всі троє воріт здобув С. Каліш

„Львів" — „Магонінґ Веллі" 2:0. Ці змагання в Янґставні дали суперникові вирівняння в другій половині на 2:2, але Ліга не признала їм здобутої точки і воріт тому, що провід „Магонінґ Веллі" відмовився від провірки його змагунів. Ворота для „Львова" стрілили: Каліш і В. Добрянський.

„Львів" — Загреб" 4:3. Автори воріт „Львова": В. Вербинець 2, Шепарович і Асіс.

„Львів" — „Панамерікен" 14:0. Легка розправа українців із латинсько-американськими молодими „горобчиками". Ворітньою здобиччю поділилися: Василів — 3, Відак — 3, В. Вербинець — 2, Мир. Добрянський — 2, Асіс — 2, М. Петрина — 1, Зварун — 1.

„Львів", у якого складі перебуває надійна молодь, грає з такими змагунами: М. Василій, А. Шепарович, С. Петрина, М. Петрина, А. Зварун, О. Вербинець, М. Фльореску, В. Вербинець, Д. Асіс, С. Каліш, Л. Василів, М. Відак, М. Добрянський. Треба відмітити, що за вийнятком Асіса і Каліша це чисто українська дружина.

О. Гнісний

УСК НЮ ЙОРК ЗДОБУВ ПЕРШІСТЬ ТУРНІРУ

У футбольному турнірі, який відбувся 14-го червня в програмі пікніку УСК-у Ню Йорк на Українському Селі, дружина УСК-у здобула перше місце серед трьох учасників змагань. Висліди трьох зустрічей турніру: УСК Ню Йорк — „Довбуш", Ню Гейвен 1:0.

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Довбуш" 3:2.

„Чорноморська Січ" — УСК 0:0.

При рівності точок УСК-у і „Чорноморської Січі" перше місце припало дружині УСК-у завдяки кращому відношенні воріт. Футболісти „Тризуба" грали в цьому дні переріані змагання з Грецько-Амер. СК, тому не взяли раніше заповідженої участи в цьому турнірі.

З ДІЯЛЬНОСТИ СУАСТ — ПІВНІЧ

Союз Українсько - Американських Спортових Товариств — Північ, делеґатура Української Спортової Централі Америки і Канади, подав у своєму обіжнику з 25 травня крім звідомлень із Загальних Зборів і вислідів першостей СУАСТ-Північ також плян праці нової Управи. В цьому пляні, передбачені раніше на травень, першості круглів пересунено на пізнішу дату, яку мали б устійнити і узгіднити із СУАСТ-Північ господарі цих змагань СК СУМА „Крила" з Шикаґа. Футбольні першості юнаків і доросту, які мали відбутися вкінці червня, теж вирішено перенести на пізніші дати, з огляду на сумівський злет юнацтва в Дітройті і відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Господарі цих змагань, СК СУМА „Тигри" з Шикаґа мали б подбати про підшукання другого речення цього футбольного турніру юнаків і доросту.

Першості шахів СУАСТ-Північ мають перевести УАСТ „Леви" з Шикаґа, які ще теж не устійнили речення цих гор.

Управа СУАСТ-Північ працює теж над плянами тенісових змагань, легкоатлетичних, вишколу плавання та зимових лещатарських таборів для юнаків, юначок і доросту. За управу СУАСТ-Північ підписали цей обіжник голова — Е. Обухівський, орг. референт — Володимир Каськів і секретар — Володимир Рижий.

П. Головатий
прес. реф. СУАСТ-Північ

ВІДБУЛИСЯ ШАХОВІ ПЕРШОСТІ СУАСТ-СХІД 1964 р.

Цьогорічні першості шахів СУАСТ-Схід відбулися 13 і 14 червня в домівці УСО „Тризуб" у Філядельфії, який має найстаршу шахову дружину серед українців на Сході ЗДА та розпоряджає найкращим приміщенням і виряддом для шахових турнірів. Голова „Тризуба" Р. Савчак і ланковий шахів господарів змагань д-р Ю. Колтун — це активні шахісти, які радо співпрацюють зі СУАСТ-ом над зожвавленням шахових змагань і самі беруть участь в турнірах. Крім згаданих репрезентантів „Тризуба", з його ланки стали до першостей Борис Бачинський, Ярослав Коґут і Сидор Новаківський. З позамісцевих прибули, на жаль, тільки три шахісти „Чорноморської Січі" з Нюарку, інж. Лев Блонарович, д-р Орест Попович і Дмитро Кулик. Знову вражала відсутність представників інших осередків, в тому у першу чергу Ню Йорку.

У завзятому змагу п'ять рунд швайцарською системою не вирішено першуна, бо три перші учасники Бачинський, Блонарович (першун СУАСТ 1960 і 1961) і Попович (першун СУАСТ 1963) закінчили гри з рівним числом 4:1 точок. Ці три змагуни мали б вирішити між собою порядок трьох перших місць у додаткових грах, кожний з кожним по дві партії. Шахова ланка „Тризуба" запропонувала бути господарем частинних цих розгривок, які повинні викликати зацікавлення у прихильників шахівниці та допомогти популяризації шахових змагань.

За трьома претендентами на звання першуна СУАСТ-Схід 1964 року дальші місця зайняли: 4. Колтун — 2½ : 1½, 5. і 6. Кулик і Савчак по 2:2, 7. Новаківський — 1½:2½. 8. Коґут — 0:5.

ВІСТІ З ТОРОНТА

В останніх двох тижнях занотовано ось такі висліди українських футбольних дружин, які змагаються в торонтській Національній Лізі:

13 червня: „Україна" Т. — „Канталія" 4:2.

17 червня: „Україна" М. — „Канталія" 1:2.

20 червня: „Україна" М. — „Україна" Т. 3:3.

21 червня: „Канталія" — „Україна" Т. 4:1.

Стан показника Національної Ліґи Торонта

	Точки	Ворота
Абруцці	13: 5	12: 4
Канталія	11: 5	19:15
Польонія	10: 8	27:23
Україна Т.	9: 7	18:17
Олімпія	8: 6	21: 9
Гунґарія	7: 9	18:22
Хорвати	1:11	5:13
Україна М.	1: 9	4:21

О. Стецьків

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Останні гри першої секції М. Ф. Ліґи принесли перемогу німецької дружини Вердер Бремен над сильними суперниками на чемпіонат італійцями „Лянероссі" вислідом 6:4. В другій грі цих подвійних змагань в середу, 24-го червня, шотляндці „Гартс" виграли 2:0 з англійцями „Блекбирн Роверс" які мали на своєму конті тільки одну перемогу над бразилійцями клюбу „Баґія".

Кінцевий стан показника першої секції М. Ф. Ліґи

	Точки	Ворота
Бремен	10: 2	18:10
„Гартс"	9: 3	7: 5
„Лянероссі"	6: 6	12: 1
„Бл. Роверс"	3: 9	7:11
„Баґія"	2:10	5:12

Календарець змагань
(початок другої секції МФЛ)

Неділя, 5-го липня: АЕК, Греція — „Заґлембє", Польща, о год. 7:40 вечором на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку.

„Гімарес", Портуґалія — „Швехатер", Австрія, в Лос Анджелес.

Середа, 8-го липня: „Швехарер", Австрія — „Червона Зоря", Югославія, в Лос Анджелес.

П'ятниця, 10-го липня: АЕК, Греція — „Заґлембє", Польща, в Шикаго.